

OVIDIU

PRIMA

REVISTA LITERARĂ DOBROGEANĂ

APARE BI-LUNAR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

CERCUL LITERAR „OVIDIU“

CONSTANȚA

Sumariul No. 15

Ion Berberianu, biografie, *Petru Vulcan*. — Luceafărului, versuri, *Nuși Tuliu*. — Arșicele, nuvelă de pastă, *Petru Vulcan*. — Iluzia divină, versuri, *N. Mihăescu-Nigrim*. — Bateria morților, amintiri din manevră, *Georgiu Stoica*. — Flori albe, nuvelă, *Maria Popescu*. — Anecdote, studiu VI, *D. D. Stoenescu*. — Primăvara, pastel, *Maria Popescu*. — Cânteece, versuri, *Al. St. Vernescu*. — În luncă, versuri, *Maria Popescu*. — Hristos a înviat, *Petru Vulcan*. — Cronica revistei „Ovidiu”, *Redacția*. — Poșta Redacției, *Lume*.

CONSTANȚA

TIPOGRAFIA „AURORA“ ILIE M. BRIGORIU & Co.

1899

CRONICA REVISTEI „OVIDIU“

Inregistram cu multă durere tristul eveniment simțit de întregul neam românesc cu vestea morței marelui om de stat: **Lascar Catargi**.

Amestecăm glasul inimei noastre îndurerate, cu jalnicul glas al nemului românesc și depunem o lacrimă ferbinte pe sicriul nemuritorului bărbat, ale cărui fapte strălucite ne rămân pilde frumoase de cea mai înaltă virtute civică.

Fie-i țărâna ușoară și așeze-l Domnul sufletul în rëndul celor buni și drepti.

„OVIDIU“

Prima revistă literară dobrogeană.

Din cauza unor motive, cari în curînd vor aleătui o broșură și care va fi gratuit distribuită tuturor cititorilor, d. Petru Vulcan și-a dat demisia din calitatea de Președinte și din aceea de membru al Cercului literar «Ovidiu».

Odată cu demisia d-lui Vulcan s'au retras din consiliu și din Cerc următorii valoroși membrii: I. Berberianu (colaborator al revistei de față, licențiat în farmacie); d. Dimitrie Nicolaescu (fost Vice-președinte); Ilie M. Grigoriu, membru fondator; Ion Andreescu, membru fondator; Traian Fortun, avocat, și C. G. Lumezenu (secretarul de redacție), acela căruia i se datorază existența revistei prin munca ce a desfășurat-o prin pusta Dobrogei de a o răspândi la sate și comune.

Anunțăm de asemenea retragerea definitivă de la revista «Ovidiu», a d-lui Petru Vulcan, directorul și fondatorul ei.

Fie că Cercul va continua sau nu aparițiunea revistei actuale, acela care a fondat revista «Ovidiu», va urma să

deservescă pe abonați prin aparițiunea unei noi reviste de astă dată proprietatea fondatorului.

Acésta spre știința tuturor acelora, cari ne-au vădut la luptă necruțând nici o jertfă pentru ca lumină să fie.

Printre oratorii cari au ținut discursuri funebre la înmormântarea marelui om de stat Lascar Catargi, a fost și d. Nuși Tulliu, colaboratorul nostru, care a pronunțat o cuvîntare foarte mișcătoare din partea Românilor de la Pind și a studenților Macedo-români, din care reproducem următoarele:

«Ori de câte ori o stea luminosă se desprinde de pe cerul României ca să se stingă în haosul veciniei, inimile Românilor de la Pind simt spasmul sincer al durerei, simt lacrima amărăciunii picurându-le din gene.

Deși departe, departe mult de acésta frumoasă țară, totuși, tristă adunare, ochii Macedo-Românilor sunt întorși mereu spre Dunăre ca spre limanul idealului lor; întocmai ca marinarul care, bătut de furtună, cu pânzele sfâșiate, catargurile sfărâmate, lopețile rupte, în val-vârtejul apei se uită când spre steua polară, când spre vre-un țărîm de adăpostire, tot ast-fel, Românul de la Pind privește încoace, ancorându-și patriotismul cald și speranțele sfinte la hotarele țării mame.

Macedonia este asemenea unei feciore; este asemenea unei virgine frumoasă, cernită și îndurerată, virgină care se consumă în lanțuri departe de patria mamă, și, pe lângă acésta nefericire, când o veste tristă, când o vesta fatală, ca vetea despre adormirea de veci a nemuritorului Catargi ajunge la urechile ei, Macedonia, fecióră română, suspină amar, plânge cu përul despletit, simțind adânc fatalitatea, suferind cu durere dezastrul pierderii.

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

ION BERBERIANU

Unul din colaboratorii revistei «Ovidiu», membru al Cercului literar cu acelaș nume și autorul voluminoasei opere sub titlul: «*Examenul de asistent în farmacie*», de curând apărută.

Faptul că autorul acestei opere de știință este un dobrogean ne bucură, cu atât mai mult, cu cât constatăm că Dobrogea, pentru propășirea căreia ne am grupat împrejurul acestui organ, pe lângă bărbații distinși ce îi prenumără pe terimul economic, în administrație și justiție, de aci încolo cu o legitimă mândrie va putea prenumera și laborioși intelectuali în ramura științifică. Unul din acești laborioși a cărui operă nu trebuie trecută cu vederea fără a ne ocupa de densa e și d. I. Berberianu pe al cărui portret îl inserăm în numărul de față al revistei noastre.

S'a născut în Craiova, unde și-a făcut primele studii, devotându-se apoi științei farmaceutice, bărbatul despre care ne ocupăm a muncit cu o rară asiduitate, făcând ca farmacia sa să se bucure de cea mai bună reputație.

Cunoștințele sale în ramura căreia s'a devota rees din opera menită să aducă mari folose tinerimei studioase și asupra căreia consacrez rindurile de mai jos.

Biblioteca Cercului literar «Ovidiu» s'a îmbogățit cu un uvrăgiu, care socotit după conținutul pe care l are, după câmpul larg pe care îl îmbrățișează și după imensele servicii pe care le va aduce, e de o netăgăduită importanță.

În adevăr, această carte sub titlul: «*Examenul de asistent în farmacie*», și destinată de a veni în ajutorul învățămîntului farmaceutic din țară, este întocmită în special pentru dezvoltarea pe tărîmul științific a elevilor în farmacie pentru examenul de asistent pe care sunt obligați a l trece la finele stagiului lor de elev; e împărțită în două mari volume și anume: volumul întâiu coprinzând: *Fisica, Chimia și Botanica biologică*, iar volumul al doilea: *Zoologia, Botanica Sistematică și Technica Farmaceutică*.

Din aceste două volume, primul a și apărut de sub presă, iar cel d'aldoilea va apare în curând, fiind deja în mare parte tipărit.

Judecând după modul larg și clar, cum fie-care subiect este tratat, această carte care caută să dea soluțiile cele mai precise și cele mai noi, la diferitele chestiuni ce tratăză, ar fi de un mare folos studenților cursului superior al liceelor din țară, precum și tuturor acelora cari se ocupă sau vor să se aprofundeze în studiul științelor Fisisco-Naturale, fiind și în multe părți atât instructivă cât și interesantă mai ales în părțile unde tra-

tând subiectul într'un mod științific, pătrunde în amănuntele întinse ale subiectului dând explicații, după cas, asupra originii, întrebuițării, foloșelor, obiceiurilor, asupra vieții, în sfârșit, asupra a tot ce are o legătură ore-care cu cestiunea pe care o tratază.

De asemenea, stilul în care e scrisă această carte, fiind foarte curgător și apropiat fie-căruia, cetirea ei devine foarte ușoră și plăcută; așa că, ori din ce punct de vedere, ar fi privită, cartea domnului Berberianu devine foarte interesantă și folositoare și nu pot termina mai bine acest articol de cât rugându-l să primăscă sincera noastră felicitare pentru munca ce a desfășurat pe terimul științei.

PETRU VULCAN.

LUCÉFARULUI

*Palid sol al dimineții,
Blond copil al depărtării,
Tu din lumea frumuseții
Stăpânești întinsul mării.*

*Ca o perlă sclipitoare
Scântează în zarea-albastră,
Raza-ți blândă, călătore,
Mângâie durerea noastră.*

*Tremurând răsări pe deluri
Strălucind de nemurire
Și vrăjești senine valuri
Cu eterna ta zimbire.*

*Marinarul te salută
Cum te ved în sfera clară,
Și, în liniștea cea mută,
Ți se 'nchină 'n nopți de vară.*

*Ei cu glas de armonie
Cântă vecinica-ți splendore,
Căci lumina ta-argintie
De speranțe-ți dădatore.*

*Tu, din bolta cea senină
Albe pânze și catarguri
Le conduci, cu-o rază lină,
Pe-ale apelor vaste larguri;*

*Le conduci spre țări străine
Din a ta singurătate—
Țări de smirnă sfântă plină
Și de ambră parfumate.*

*Și păstorul te adoră,
Când din fundurile albastre
Al tău farmec se coborâ
Peste sufletele noastre.*

*Palid sol al dimineții,
Impărat senin al mării,
Din 'nălțimea frumuseții
Dați viață depărtării.*

*Sus, icóna-ți când s'arată,
Bietu-mi suflet trist suspină...
Ah, de-ar fi s'ajung vr'odată
Nemurirea ta divină!!*

Neși Tulliu.

ARSICELE

— Nuvelă de paște —

E mult de atunci.

Dar mi-aduc bine-aminte, că era săptămâna patimilor.

Joi, mă grijisem la catedrala Sf. Dumitru conform sfiintelor noastre datini. Eu n'avem pe atunci de cât 11 ani.

Ast-fel ne creșteu părinții noștri în țara, ce și acum se află sub stăpânirea Turcului.

N'am uitat nici cum Popa Mita mă spovedise:

— «Ai postit?»

— «Da, de la lăsata secului și până acum, numai zamă și varză am mâncat...»

— «Ai mers regulat duminicile la biserică?»

— «Da, am și cântat în strană și am mai zis și apostolu.»

— «Ai furat...?»

— «Nu-mi aduc aminte...»

— «Ia veți gîndește-te mai bine, că nu pot să-ți dau sfînta grijanie.»

Cu ochii plecați în pămînt, roș ca racu, ca un recrute în front, înaintea comandantului suprem, abia îngăimesc câte-va cuvinte despărechiate:

— «Da, am furat...»

— «E, ce ai furat...? spune-mi tot cât și ce ai furat, dacă vrei să capeți iertarea Domnului...»

Nu atât de frica duhovnicului meu nu mă încumet să spu, cât de imaginea Domnului, care o vîd și o simt în persoana prea sfîntului părinte.

În timpul tăcerii mele mormîntale, părintele observă o lacrimă picurându-mi de sub gene.

— «E, nu te apuca să plîngi acum taică, și spune tot din fir până în ață, ce ai furat?... Pentru căința ta ai să fi iertat.»

În urma acestei încurajări părintești, urmez:

— «Duminica trecută am luat de pe polița ogécului cincî parale fără să întreb pe tușea mea, care mă crește și am cumpărat cu ei arșice...»

— «Alt ceva?» a insistat prea sfîntul.

— «Nimic părinte.»

— «Bine, pentru asta mă voi ruga lui Dumnezeu să-ți ierte păcatu, dar să nu măi furî!...»

— «Nu! încheiu eu cu hotărâre.

Credem că s'a sfârșit interpelarea duhovnicescă.

Părintele urmă:

— «Ai ascultat pe la ușile ómenilor?»

— «Nu mi-a dat în gînd.»

— «Ai injurat?»

— «A...ă...ă...nu...nu!»

— «Te-ai bătut cu cine-va?»

Era să zic *firește că am bătut*, căci altminteri aș fi dat dovezi mahalagiilor mei că sunt un prost și jumătate să mă las să fiu bătut de alt cine-va; dar de tîmă că popa nu-mi va da sfînta grijanie, am înghițit nodul.

— «Să faci două sute de mătăni de-séră înainte de a te culca, mai înțeles?»

— «Da părinte, am să le fac.»

Și mă griji Popa Mita, fără să bănuie, că pe lângă un păcat mărturisit, l'am tras pe sfóră nici mai mult nici mai puțin, cu două păcate nemărturisite.

Adicătele, cum? Eram din rîndul celor 40 de mucenici, orî sfîntul Petru, care ține cheile raiului, să fiu atît de cucernic, în cât să nu 'njur? orî să nu mă iau de pîr cu vre-un ne-botezat din strănepoții lui Mahomet, când venea să-mi răpescă la jocul ce-l angajam cu camarazi mei de școlă, bunătatea de arșice!

Ba, chiar cu o zi înaintea spovedaniei, spărsesem dovlécul unui mágădan de nespălat, care se repezise ca uliul la grămada mea de arșice, în cât s'a dus colorat la ai sîi; iar când să mă caute, și să-mi dea pedépsa cuvenită, mă vărăsem în gaura coșului din pod, în cât biata bătrână, după ce și ea cu mare greutate imi dete de urmă, a trebuit să-mi facă o scaldă a la Iordan, căci mă făcusem negru ca toți dracii.

Dar la urma urmei ce trebuia să fac, dacă turcii nu ne dedeu pace nouă băeților de creștini?

De ne îndrăznem să eșim până la céir, năpădeu pe noi și ne hrăpeu orî fesurile din cap, orî ne mătrășeu tot ce găséu prin buzunarele noastre, până și ouéle incondeete... Mai ales în zilele de sêrbătóre năpădeu pe noi ca ulii fiii Islamului; era un fel de vênătóre a ouélor roșii și incondeete stárnită în potriua noastră. Trebuia să fim fórte norocoși și prea dibaci ca să scăpăm nejefuiți de oué în zilele paștilor și mai cu sémă nemaltratați.

Și tocmai acum îmi pare rău, de ce nu m'am spovedit deplin, că am injurat și chiar am spart capete... că m'ar fi iertat și duhovnicu, n'avea încotro...

Numai în Monastirul Turciei europene nu se putea aplica în practică cuvîntul lui Isus:

De te va pălmui cine-va întorțe-î și fața cea-l'altă, cu tóte că nicăeri nu s'ar putea practica acest percept, afară dór în lumea sfinților; pe când sfinții în zilele noastre sunt rari de tot, ba nici c'ar mai îndrăzni să se arate.

Dar să revin la spovedania mea.

Era bun la Dumnezeu bietul duhovnic al mahalalei noastre numită *Meșcar-Mahale*. Parcă-l vîd și acum: cu barba-i metăsósă, de culoarea zăpezei, lucitóre, creță și lungă pînă la brâu, cu sprâncenile lungi, albe și stufose, și blând la vorbă.

De aceea și noi copiii de la școlă, toți din mahalaua mea, după ce ne dedea drumul dascălul¹⁾ îmbucam câte ceva pe acasă și în ajunul sêrbătorilor, dedém fuga la chilia-bisericuță, unde slujea Popa Mita și ne simțem cei mai fericiți când ne orânduia să zicem apostolu, de la Pavel cețire, prochimen glasul al 9-lea, etc. etc.

Dar cine se putea lua la întrecere cu mine, când era vorba de a atinge nota cea mai înaltă de pe scara muzicală?!

Par'că și azi mi-aud glasul, cum cântam apostolul:

— *Pe vremea aceea... Isus trecênd din Capernaum în Vitsaidaa... și cele-l'alte...*

Popa Mita proorocea față de consângeii mei, că am să *ajung departe*.

Ce e drept, Dumnezeu să-l ierte, aci n'a mințit, cum n'o fi mințit în tótă

viața lui, am trecut peste țări și peste mări, și vorba lui, am ajuns departe, dacă nu în sensul proorocei lui, cel puțin în adevêratul sens al cuvîntului, ađi sunt departe de mormântul lui, dar nu l'am dat uitărei, căci ómenii buni la suflet, nu se pot uita nici odată.

În sêra *Vinerei celei mari*, când am zis din strana catedralei, pentru cea din urmă óră, apostolul, în fața a tot ce Monastirul are mai de sémă, stârnisem admirația multor notabili orășeni; iar popa Mita m'a sărutat pe frunte și m'a bine-cuvîntat, plin de bucurie, spuind lumefi cu mândrie: *este elevul meu, are să ajungă departe*.

Cum n'avém mai mult de cât 11 ani, în portul meu oriental, căci ne pórta pãrinții a la turca: în antereu și scurteică sau giubea de postav cafeniu, îmblănită cu pielea vulpei mai des, cu samur mai rar,—cei cu dare de mână,—și cu fes în cap, de care atârna o funtă de ibrișim.

Mê sărutase multe neveste tinere ca pe o *arătare sfântă*, și aureola mea de *băiat cu minte* tindea să ia proporțiunii în fața laudelor ce-mi făcea popa Mita.

Cine era mai fericit ca mine? Intr'a-devăr nimeni...

• • •

La vêrsta fragedă cine-va simte cu totul alt-fel apropierea marilor sêrbători de cât în maturitate.

Rîvna îmbogățirei la brésla negustoréscă, grija existenței la proletari, luxul rafinat la aristocrațime și mai ales modele la femeî, suprimă din inima muritorilor dulcelele bucurii ce cuprind inima unui copil.

De aceea, odată cu anii copilăriei s'a dus și fericirea omului... Apropiati-vê decî mai mult de copii, de râvniți la fericire.

Atunci, în vremea copilăriei mele, tovaroșii mei și colegii de școlă, se îmbră-

1) Gresesc. Povestirea se întâmplă în timpul rêsboiului de la 1877, când turcii erau înverșunați în contra creștinilor și când în Macedonia nu existau încă școli române.

cară în haine noui, nouțe de cu Sâmbăta mare. Unii în blane cu samur, antereu nou de *cutnie*, fes nou și dat la calapod; alții în giubea de postav albastru cu blana de ris și toți în piciore cu ghetete noui, gătiți ca în ajunul Paștilor, purtau în mână câte un coșuleț de ciară și se îndrumase la biserică.

Numai eu, al cărui părinți murise de mult rămăsesem de sfintele sărbători tot cu acelaș anterior de *maniță*, cărpit la cote dar curat; tot cu acelaș fes negriciș, văpsit la boiangiu și dat la calapod pentru cinci parale, la un ovreiu din colțul *bizustênului*, adică marelui bazar, din capul podului de piatră, și tot cu aceleași ghetete reparate la un cărpaciuc de mâna a treia, dar bine lustruite întocmai ca cisma unui căpitan la paradă.

Așa precum mi-am schițat portretul nu-mi prea venia la socotelă să merg la biserică, totuși n'avusei ce face stăruințelor sormaniei mele tușe, veduvă, care ținea să se mândrească și ea în ochii lumii, că uite, băiatul cel mult laudat de Popa Mita, care cântă de te slăvește, era chiar nepotul ei din frate...

Și m'am dus.

De la Sotir *șechergiu* (cofetar) colț de stradă mare și pînă la Economul, un român aristocrat din ai noștrii, de ambele părți ale strădei, așteptau mii de omeni în piciore, să treacă procesiunea de la catedrală; pe marginea trotuarelor staționa armata otomană, compusă dintr'un regiment de redifi, împărțiți pe diferite strade pe unde urma să treacă procesiunea.

Încă puțină așteptare și din str. Nicarușului, se vedu venind o mare de capete care se mișca ca un val lent; întâi veniau purtătorii de masalale, apoi cei cu rucile și în urma acestora veniau preoții înveștămîțați în fir auriu, cu vanghelii argintate în mână.

Frumosă și măreță era parada acesta

la Macedo-români și n'oiu uita-o cât voi fi.

. . .

Era ziua luminosă, cerul senin și crengele pomilor erau înălbite de florile abia imbobocite.

Un curent împarflat strebătea vëndudul, s'ar fi creșut că natura întrégă reinviază odată cu Invierea Domnului.

În ast-fel de zile mari, bragagiul turci, un fel de cofetari naționali *sui generis*, fac *bun alișveris* cu copiii creștinilor.

Tovaroșii mei toți avéu în buzunar câte câți-va *groși*, numai eu: lăscac chióră...

Unii cumpărau înghețată (doldurma) alții *malebie* un fel de pastă presărată cu zahar toz, preparată din făină de orez,

Eu nu mă îndeletniciam să-mi cumpăr nici de cinci parale floricele. E... iacă așa! Ce e de făcut?

O mare parte din copii se jucau de a minge, de gumi-lastru colorată, dar în schimb avém și eu ceva, care lipsea tovaroșilor mei: *arșice*, sârcele, mult căutatele arșice.

În zilele de paști erau mult căutate aceste nobile oscióre, cari slujesc la încheieturile articulațiunilor în marele regn animal, nu numai de copii ca noi, dar și de flăcăi cum se cade și ei ne concureau.

— Zece arșice un groș, cine mai cumpără, băeți?

Strig eu triumfător.

Vindusem de 10 groși și mai avém încă odată pe atâta, dar acesta imi era capitalul și ne apucarăm la joc.

Nu mi-a trebuit de cât o oră să câștig ceea-ce vindusem.

Dar copiii se aprinseră de ciudă și iară-și imi cerură să le vind; și iar la joc.

Căștigai și de astă dată fără multă ocolire.

Se repetă vîndarea, se repetă jocul, repetai și eu al treilea câștig.

Nu știu; norocul să mă fi servit, ori

dibăcia și multa mea practică făcută pe teren cu arșicele !

S'ar fi crezut că viu de la Monte-Carlo...

• • •

A doua zi de paști avem parale.

— Tușe, am zis eu, adresându-mă tu-tórei mele, poftim ține aceste parale și te rog să-mi cumperi *cutnie* pentru un antereu și ghetete noui, voiu să fiu gătit și eu ca tovaroșii mei cel puțin de sin Gheorghe.

Biata femeie, holbă ochii la mine, când vedu atâția *groși*, și zise :

— De unde ai tu nepricopsitul, bani aceștia ?

Ha! ? Nu cum-va ai fi scotocit prin ladă ?

— I-am câștigat, zeu, îți jur pe sufletul tatei, întrébă copiii din mahala, să mor de țiu-oiu minți.

Incepu să plângă cu sughiți și numai ce o audii : Sêrmene Dumitre, unde ești să-ți veji odrasla, unde ești să te bucuri de el... și un lung bocet al bătrânei aranjat în cântece, mă făcu să mă cutremur de jele și să-mi aduc aminte că n'am tată și nici mamă, dar că există un Dumneșeu tatăl tuturor, care îngrijește de cei săraci.

Așa mi-amintesc eu zilele perdutei mele copilării. Ce zile amare și totuși ce dulci și fără sémăn, cari n'au să mai revină !

PETRU VULCAN.

ILUZIA DIVINA

*Pornind din visuri sfinte
Iluzia iubirii
Incântă totă lumca
Cu farmecile firii.*

*Din sufletu' mî pornit-a
Iluzia divină,
Purtând cu ea prin lume
Speranța mea senină.*

*O duse mult; în urmă
De-un chip frumos o prinse;
In ochii ei de-atuncea
O flacără s'aprinsă.*

*Și când a mea privire
Din ochi îi sôrbe focul,
Pierdut în vis imi pare
Că mi-am găsit norocul.*

*De-atunci o lume 'ntrégă
De suferinți iubite,
In inima-mi inundă
In clipe fericite.*

N. Mihăescu.

FLORI ALBE

I

Eram la băi, într'un orașel mic din apropierea munților. Mai în toate verile acest orașel e inundat de lumea care preferă căldurei înăbușitoare a capitalei, aerul proșpăt și curat de munte.

Era o frumoasă zi de August. Sorele își revârșea cu imbelșugare razele sale asupra pământului. Subt un castan stufos, dintr'o alee a parcului ce mai peste tot era smălțat de flori și unde toți acei cari veniseră să petrecă vara se adunau spre sêră, pe un pat alb ca zăpada zăcea o fată tinără. obrazul ei gingaș de o palóre extremă era cufundat pe jumătate în dantela ce'i împodobește perna, iar ochii albaștri ca două vioarele păreau că voese a scruta infinitul cu privirea

lor visătoare. De multe ori mă întristam auzind pe unele mume cum își povătuiau copiii să fugă de pe lângă dâna. Și atunci, cu atât mai mult simțem o milă pentru ea cu cât o putere irezistibilă mă atrăgea lângă acel înger care cu atâta resemnare suferea, părăsită până și de ai săi. Dór mama ei vecinic cu lacrămile în ochi, doborâtă de suferință îi da cele mai minuțioase îngrijiri.

Intr'o zi m'am apropiat de ea și am început să-i vorbesc. C'un glas blînd, dar încet și foarte întrerupt, îmi mulțumi, strângându-mi mâna cu delicatele ei mănute, și cu toate că eu evitam a intra în durerósele amănunte ale bólei sale, totuși ea îmi povesti cu glasul stîns, tótă viața ei de pension în care terminase cu succes cel din urmă examen și după tóte acestea cu adîncă durere îmi istorisi mórtea iubitului ei tată, mórte care sdrobise cea din urmă córdă a fragedei sale inimii lovită deja de mult de presimțirea bólei care o mistuia acum. Dar nu putu termina, când o tuse sécă ce răsuna lugubru, îi sdruncină tot corpul. Capul îi recăzu pe pernă și 'n bogatul său păr auriu, ultimele raze ale sórelui, cîdînd păreau că o învâluie într'o manta de aur. O privém uimită, întrebându-mé cum o ast-fel de comóră de frumusețe, o inimă atât de curată să se cobóre așa de timpuriu în mormânt.

Tot atunci îmi pare, musica începu să cânte un vals frumos.

Pe aleele laterale vedém perechi perechi plimbându-se vesele. Copiii jucându-se pe iarbă diferite jocuri copilărești, iar după balcöne mumele împărtășind bucuria cu dânsii. La acest semnal de viață ochii deviniră mai vii. Vedém cum se luptă viața cu mórtea în delicatul ei corp, parc'auđiam slabele bătăi ale inimii sale îndemnând'o spre viață, iar oóla zicîndu-i zadarnic te încerci să'mi scapi! Toți acei ce au încăput în ghia-

rele mele au căđut!... Tu, flóre palidă plécă'ți capul sub securea morții, căci din grădina vieții ea te-a ales deja de mult și mormîntul este paharul în care tu te vei usca!»

Se inserase. Ca pe un copil, mamă-sa o luă pe brațe și o duse în casă după ce eu o sărutasem lung pe obraz.

II

Trecuse aprópe o săptămână de când n'o mai văđusem. Fusesem într'un sat vecin unde niște prietene mă invitaseră cu stăruință să petrec câte-va zile. Revenind, primul meu gînd fu să ved pe Aurora,—așa o chema.

Nu mai era sub castan. Am găsit'o într'o cameră întunecósă din fundul unui coridor al hotelului băilor: zăcea culcată pe pat, iar mama sa sta în genunche înaintea unei icóne rugându-se ferbinte. O candelă aprinsă, aprópe de patul ei, arunca o lumină atât de slabă, în cât par'că voia să se potrivescă cu slaba scîntee de viață ce mai pălpăia pe ruinele acestui tînăr corp. La sgomotul intrărei mele ea deschise ochii și un indiscriptibil suris de fericire se ivi pe lividele sale buze. Respira cu greu și ochii strălucéu în figură, când cu o neșpusă duioșie îi pironi pe mama sa șoptind stîns: «Mor!... O! mamă, mamă, mor!...» Când am plecat eu am lăsat'o în agonie, iar diminéța, când m'am deșteptat, glasul funebru al clopotului îmi anunța că sármana Aurora părăsise tot ce'i pămîntesc, trecînd pragul veșniciei. Trecură trei zile în care nefericita mumă își scurse până și cea din urmă picătură de lacrămi. Ziua înmormântărei era Duminica,—o zi atât de frumósă, care s'ar fi potrivit atât de bine unei nunți de cât unei înmormântări, dar se vede că sórta crudă, care smulse scîntee fără milă acéstă fragedă flóre, ținuse, ca cel puțin ziua tristei sale despărțiri să fie frumósă.

Se adunase o mulțime de lume. Nu se zărea ochii fără lacrimi...

Era nespuse de înduioșetor să vezi cum pe marginea grăpei, Aurora, mirésă împodobită cu flori, cu surisul pe buze, primea ultima sărutare a razelor sôrelui, care o petrecu până în mormint...

Un țipăt sfâșie mulțimea, — muma, care își îngropase pentru tot-d'auna comora inimii sale, căduse fără simțire; câți-va prietenii o luară, ducând-o acasă.

Dor eu am rămas mult timp acolo în genunchi pe fragedu-î mormint pe care am depus lacrimi și flori albe...

D-șora Maria Popescu.

BATERIA MORȚILOR

Amintire din Manevră

Razele sôrelui, ce abia răsărise, se desfășau asupra tăcerii mormintale, imprăștiată, în farmecul unei dimineți de August, asupra Sibiului. Amuțise și cîripitul păsărilor în crâng, zefirul încetase de a mai povesti cu frunzele arborilor, murmurul pârăului se ascunse sub rîpă, nu se mai auzia nimic, nimic; nici chiar respirațiunea proprie nu și-o auziau soldații în linie de plecare în curtea casărmei, numai bătaia de inimă ce se svărecolea ca o găină în apă, suna cu putere în pieptul lor.

Cu privirea ațintită asupra colonelului, care cu ochii săi mică adânciți în umbra unor sprincene roșii, inspecționa din cap până în tălpi pe fie-care, păreau niște statue împetrite de puterea fermecătoare a cine știe ce zină din povești,

Iar când comandantul își încrunta sprincenile, vrînd să arunce la pămînt pe unul sau pe altul, ca un Gessler pe vînătorul Tell, un fior de ghiață le pornia din virful capului și se opria tocmai în virful degetelor de la picioare.

Trompeta a mai suflat încă un Te-

Deum și băeții au dat drum la câte o gură plină de aer, ce-î ținuseră în piept aprópe de o jumătate de oră, apoi caravana porni.

Unde? Dumneșeu știe! Știam atîta c'am pornit și că mergem departe, departe, căci Sibienii și cu deosebire cucónele își scuturau năframa în vînt, — póte de lacrimi, — ca și când și-ar desfășura ultima speranță de a ne mai revedea.

Departe trebuia [să mergem, căci bătăile se fac departe, departe; așa ne spunea un moș bătrîn, Dumneșeu să-l erte: «Hei dragii Moșului, io când am fost în bătaia cu Praisu (prusian) am mers șése luni tot pe jos și într'o dimineța ne-am pomenit, că dăm de marginea pămîntului; așa băeții așa! și cerul se lăsa aci lîngă noi jos; nici n'am mai făcut *Piramide de setzen* cu puștile, ci le-am rîzămat de cer, fieș-care la capul lui!» Și avéu drept Sibiencele să scuture năfrana în vînt, căci dacă și noi vom merge până la marginea pămîntului, nu știu zéu, care s'ar mai întórce înapoi.

În sfârșit ultimele saluturi se înceară în văpaia razelor sôrelui și noi puturăm liniștiți să ne esaminăm cărarea asilului.

Și într'adevăr, e un asil ținutul în care scapă cine-va dintre zidurile urgitei casărmi și în care póte răsufia un aer liber aromatic, nemistuit de răsufierea atător și atător superiori, un aer limpede și ușor, ce cobora cóstele Carpaților și umplea o țară întregă de parfumul său, un aer *romănesc*. Și băeții noștri au simțit asta și în pepturile lor au năvălit de odată amintirile dulci din jurul colibeii.

Ce-î și pustia asta de *cătănie*. Cât de fericit ar fi acum romănașul să-și scótă fluerașul din serpar și să cante o doină de la munte să-și opréscă privighitorile versul! iar oițele să-și ridice capul să privéssă pe mândrul ciobănaș cum se jăluéște el lor.

Dar vai!

Ma jurat n^em^tu sub st^eg.
Ca trei ani s^a stau prib^eg.

Și trei ani nu-s trei zile! Trei ani în cătănie e o vecinicie într^egă.

Dar trec și ăștia, trec mai ușor, ba mai greu, tot trec! și numai te pome-nești odată că-ți dă drumul la *urlaub*. Dar cât o fi încă un c^es îmbrăcat în hainele împ^eratului nu-î vine nimănuî în gând de casă.

Așa-î românul învățat, să sufere me-reu, dar necazul nu și-l înecă nici odată, suferă și se jeluește, și dacă vede că s'a jeluit și-a dat r^eul de pe inimă, s'a mai ușurat. Dar e rău când n'are cui s^e j^elui. Atunci îl apucă o jale de m^orte, o jale care-î agasă inima și inima-și varsă focul în doină.

Așa era și acum. Ei ved^eu coliba lor, zăr^eu oile, dar coliba era departe și oile alergau pe c^oste fără ciobănaș și numai ce-î ved^em că-și îndr^eptă *miș*a pe ureche și să iau de după cap să-și cânte necazul cătăniei:

Frunză verde foî de nuc
De ce merge mă usuc,
Când au^ș, c'am să mă duc,
Să mă duc în cătănie,
De min' n^em să nu măi știe.

Și ei cântau, de r^esunau câmpul și holdele se legănau, pare că de jalea cântecului lor, iar omenii își lăsau lucrul, se rezimau în c^oda furcii și se uitau lung la viitorii cuceritori ai lumii.

Dar se apropia căldura am^ezului care le amuți glasul și pieptul lor șovăia înfundat de praful de pe drum și în cur^end în v^ezduhul plin de colb se au^șiau numai scârțitit monotone al roților tunului și tropotul copitelor cailor, cari băt^eu pavagiul în pasul lor liniștit.

* * *

Depart, departe, în c^eța azuria a s^o-relui de la apus, zăriam turnul bisericii din Orăștie care părea că fuge înaintea noastră, să nu-l mai ajungem.

Drumul era lung și obositor și monoton mersului îl făcea și mai lung. Un zefir dulce, cald, ne închise pleópele și fie-care se legăna mulțumit un moment cu s^orta lui în brațele bunului Morfeu. Mai deschisei odată ochii pentru a spi-ona depărtarea țintei călătoriei noastre, care mă asigură, că puteam neconturbat să urmăresc încă vre-o scenă a visului meu virgin. Salutaî deci ultimele raze ale s^orelui trăgându-mi adânc chipiul pe frunte și-mi luaî r^emas bun de la prima zi din manevră. Poziția imi părea destul de sigură pe spatele dobitocului, căci mă apucaî cu forță de fer de cap^etuî șelei cu amândou^e mâinile m^argi-nind ast-fel sfera operațiunilor somnambule ce făc^em cu capul și ferindu-mi tot odată organul mirosului de o eventuală ciocnire cu c^eța m^andrului animal, care simțea din destul comod, căci nu cerea să-mi conturbare liniștea cu mișcările sale obișnuite, nici chiar când pierd^endu-mi echilibrul amenințam pământul să-l lovesc cu vre-una din părțile constitutive ale corpului meu, dar prin^edu-m^e cu încredere cu pintenul în răbdătorul stomac al animalului, imi restituiam poziția.

Deodată glasul pițăgăit al trîmbiței ne dă de veste că trebuie să fi dat de marginea pământului, căci intona pururea s^arbătorita arie «Abblasen» la care b^actii r^esunaseră cu o inspirațiune adâncă, urmată de un lung *a*, care în liniștea nopții ce să lăsase fără veste reproducea un echo destul de idilic.

Vin! scumpa mea Kalliope! îi zisei eu iubitei mele s^ote de suferințe, pe care d^or numai cu inima frântă și cu lacrimile în ochi aș fi schimbat-o cu muza a nouă, vino de te odihnește, căci numai

o zi a trecut din manevră și mai sunt multe, multe. Și ea-și ciuli urechile și mă urma cu un aer plin de mulțumire, după ce și-a căpătat porțiunea cuvenită de zahar, și o aședai în grajdul bine îngrijit al unui sas. Iar Dinu, băiatu Dinu cel harnic o ștergea de spumă și-i cânta ca la o fată ce-o ține în brațe, a cărei sin môle îi varsă putere în cântec.

Găinele sasului păreau cam nemulțumite cu visita asta străină, căci începuseră a se neliniști și de sus de la cătuși cotcorozitul lor trăda o agresiune stranie ce le cauzasem, dar tot odată și o colonie destul de populată. Dinu! el a înțeles însemnătatea împrejurărilor în cărți ne aflam și nu s'a putut reține să nu esclame: «Hm! totă paserea după ciocul ei piere!» M'am mulțumit a pricepe acest adevăr al flăcăului, cel puțin cuprinsul lui, fără însă a'mi închipui că va folosi ca deviză vreunei întreprinderi, ce se plănuia în secret, căutați deci a ajunge cât mai în grabă în poziția plăcută, de a'mi putea continua opera de pe drum.

Diminéta îmbrăcată în giulgiul ei de ghiață era cu mult mai sprintenă, de cât să mă lase să gust în pace dulceta somnului, de altcum bunătatea ei ar fi fost totuși zadarnică, căci deschidând niște ochi mari spre a putea cuprinde semi-orizontul ce se deschidea înaintea mea, vedând că cerul se lasă departe pe pământ am conchis, că astăzi trebuia, să ne continuăm călătoria, ceea-ce s'a adevărit mai apoi prin povestea unui camarad de arme, ce ca prin vis îmi aducem aminte să mi-o fi șoptit încă în noptea aceea:

«Colege! mâine se continuă marșul sub formă de luptă, căci organul dibaci al posturilor noastre au descoperit apropierea dușmanului».

Cam trist lucru, îmi închipuiam eu. Astăzi trebuia natural să fie mai greu ca erii! Dar, fie voia ta Dómne!

Și am plecat, dar nu pe drumul liber, ci peste câmp; era după rezoluțiunile mele tactice o încercare de a putea realiza o surprisă la inimic.

În curând am ajuns cóstele unui dél, a cărui desiş ne asigura o inspectiune discretă și tot odată ne servea ca o perdea față de ochénele trupei contrare, care încă nu era tocmai așa de naivă precum o clasificam noi, căci pe culmea de vis-à-vis se vedeau puncte negre care trădau germeii dușmanii cercetând poziția. Ne așteptam chiar la un atac din partea lor.

«Acum orî nici odată!» îmi zisei eu și visam deja «ordinul Corónei de fer» zăcând pe pieptul meu.—Dinule! bine să te ții că azi e bătae!»

«Azi? bătae? Nu glumești zeu domnule căprariu?»

«Nu! zeu eu! aci nu-î de glumit,—aruncaî eu serios, vedând că vorbele mele l'au înspăimântat atâta pe bietul băiat,—și n'avem să scăpăm teferi!»

—«Dór nu pușcăm!» adaoase el ținându-și resuflarea.

Nu știam ce să fac; să rid nu mi-am ajuns scopul! mă reținui ast-fel și continuai cercând să ved până unde mergea seceta de pricepere a bietului Dinu:

—«Natural că pușcăm, unde ai mai auđit de bătăi fără glónțe și fără fum?»

Un «Habt Acht!» răgușit eșit din peptul debil al bătrânului nostru căpitan ne-a întrerupt discuția pe care am fost atât de curios de a o sfârși și fui silit a lăsa pe Dinu în nedumerirea lui, pentru a asculta schițarea nouelor ordine.

«Bateria noastră,—începu bătrénul cu glas tremurător ca și când ar prevedea sfârșitul acestor ore de grea cercare,—va avea să acopere înaintea batalionului 4/31, luând poziția defensivă la aripa stângă.

Mulțumit în sufletul meu de conținutul acestui ordin, aruncaî odată ochii la aripa stângă a batalionului 4/31 și vedui

că stejari bătrâni, frați cu acela a lui Tepeș-Vodă își întindeu ramurile formând o umbră de nu știu câți metri în diametru și exclamă lin: «A noastră e isbânda!»

Urmază câte-va momente, de o tăcere mormintală în care timp o grupă de generali din partea noastră și alta din partea contrară se amenințau cu privirea prin ochian, fără ași putea da séma, care óre va capitula, când de-odată o pocnitură puternică, a cărei echo străbătu prin toate páraele ne avisa că nu-í de glumit.

În galop înaintéză bateria noastră formată în linie de foc pe poiana ce se deschise la aripa stângă a batalionului 4/13 și șése telegari ca smei la fie-care tun se răsătau în hamurile bine lustruite. Și: «Halt, ochire asupra artileriei contrare, 3600 pași, în numele Maicei Domnului salvă!» au fost ultimele cuvinte ale veteranului exclamate cu o sigură dibăcie strategică, dar vai:

Pe când trăgeu ei tot *cu* gol,
Noi tot *cu carne vie*.

căci din patru guri eșiră într'un glas patru pocnituri urmărite de înalte columne de fum alb, prin care jucau ca frunzele codrului de tómnă în vânt *pene de găină*.

Cu mare sfortăre m'am putut reținea de a nu isbucni într'un ris vechement, ochii erau totuși inundați de lacrimi așa că numai greu am putut observa perplexitatea care cu deosebire la Dinu juca pe față în diverse colorii.

Căpitanul! el își pierduse cumpătul, căci sabia îi scăpă fără voe din mână și îngălbeni.

O! tristă sörte, dar totuși nobilă, căci:

Pulchrum et deonum est pra patria mori,

Și în această amintire noi hotărăsem să-í ridicăm o odă vítézului nostru coman-

dant, ca odinióră cavalerii medievali Marchisului de la Palisse;

Monsieur de la Palisse, est mort
Mort devant Pavie,
Un quart d'heure avant sa mort
Il était encor en vie!

Spre fericirea patriei însă bătrânul răsboinic la un sfert de oră după mörte, învia spre ași putea da séma înaintea mai marilor, de acest eveniment, căci îl auzi mormăind:

Himmel Kreuz fünf mal tausend millionen kannonen donner wetter ist das aber ein verfluchtes Volk!

Nu știu ce a putut face, ca să amuțescă și dușmanul de odată, sau póte că primind găinile noastre fripte gata va fi întins un splendid table d'hôte, destul numai, că s'a anunțat retragerea.

Abia m'am vădut liber și m'am apropiat de Dinu, pentru a putea mai adênc pătrunde în misterile zilei.

— «Vai domnule căprariu!—reluă acesta în șópte,— să dea Dumnezeu să scap de asta, plătesc zece leturghii».

— «Plătești orí nu, spune-mí cum a fost?»

— «Știi găinele șasului!»

— «Știu!»

— «Nu știu cum dracu s'or fi îmbulzit ele acolo sus pe lemnul ăla, care stau și au început a cădea pe rënd în pae, de se speriasse și biata Kalliopí».

— «Cădeu ea mana în țara Canaanului»,—adăogaí eu ridênd de-mí curgêu lacrămile șiroi.

— «Mi-am adus vr'o trei inși, am cules vre-o 3 bucăți câteși trei și le-am infundat în țeva tunului ca să le frigem în satul vecin. Dracu și-a adus aminte că să pușcăm azi».

— «Lasă-mê în pace Dinule, că nu mai pot rêsufli!» făcuí eu semn flăcăului să nu mai continue, căci nu mai eram în stare să-l ascult de ris, aflând apoi singur rezultatul, care s'a jucat in-

tr'un mod atât de curios, căci am mai auzit de bătaii cu cartofi pe timpul bunului împărat Iosif al II-lea, dar cine să-și închipue că și cu găini se poate cine-va bate.

Resultatul însă a fost destul de trist și în loc de medalii sau ordinele vreunei corone, ne vedurăm pătați de rușine de a sta întréga baterie trei zile în arest.

Se credea că înfiorătorul desastru ne-a nimicit cu desăvârșire, nelăsând măcar o unică odraslă care să povestească posterității vitejia *bateriei morților*.

Georgiu Stoica.

PRIMAVARA

— Poemă în proză —

Se aude de departe un murmur de glasuri blânde, vin păsărelele în ștoluri ciripind vesele. Au plecat din țările străine și acum când revin iarăși la noi, codrii par'că rîd de bucurie vedându-și óspeții atât de dragi și sglobii venind.

Un puternic miros de brad umple aerul de munte; la această nouă viață sufletul revine, speranța, cu brațele-î de dafin verde, îmbrățișeză pe om, lacrimile ferbinți se usucă, iar gândurile negre se duc, ca un șir de osândiți, menite par'că d'a nu se mai întorce nicî odată din haosul în care vor pieri.

Iarna disperată, vede cum tronul-î se clatină, cum norii care au purtat-o se isbesc tunând acum, căci au simțit apropierea dragălașei lor stăpână, Primăvara, care de departe vine sburând cu cor-tegiul nimfelor sale.

Atunci iarna vroind ea să-și răzbune seutură pletele-î albe de omăt, dar fulgii cădënd în aer cald se topeșe, suflă cu putere, dar

vedënd că suflarea-î numai e ger, își smulge coróna de ghéță ce o pórta pe frunte 'și-o sfărămă și se duce departe, departe, plângënd amar.

Dar în locu'î iată vine Primăvara, de dragul ei Föebus prinde a străluci mai cu putere trimetëndu-ne razele lui calde și dátátóre de viață. Atunci zîna Flora alege pe frumoșă lună Maiu, una din cele mai fermecátóre nimfe ale sale, și o trimite mesageră la noi încercată de flori ce zîna și le desprinde din bogatul ei păr auriu.

Fermecat s'aplecă crîngul sub podóba-î minunată, izvorul vedëndu-și iar malurile împodobite cu flori și săleciile oglindindu-și ramurile înflorite într'însul, murmură vesel, și ca un copil nebunatec fuge de vale isbindu-se de pietre, păsărelele înalță în cor ciripitul lor dragălaș, iar când luna Mai se duce, viorelele ascunse, mulțumind frumoșei zîne, îi trimit în dar al lor parfum.

D-póra Maria Popescu.

ANECDOTE

— STUDIU —

VI

«Și nouă și vechi» e titlul volumului d-lui N. A. Bogdan. Acest volum e împărțit în două: nuvele, și amintiri din teatru, de cele din urmă mă voi ocupa în acest articol.

D. N. A. Bogdan e cunoscut prin diferitele sale lucrări ca: piese de teatru (traduceri și originale), versuri, nuvele, anecdote, povești...

Anecdotele sale teatrale (amintiri din teatru) sunt în număr de 51 și tratéză

despre diferiți artiști ai tétrului român, ca : Manolescu, Milo, Teodorini, Pascaly și alții.

Aceste anecdote au un ton de veselie, căci trebuie să corespundă titlului «Amin-tiri hazlii din teatru». Ast-fel de anecdote, teatrale, posedăm foarte puține și pot zice numai acest volum, căci până acum n'am mai vădut altele, excepție anecdotele publicate prin diferite ziare și reviste.

* * *

Anecdotele teatrale se ocupă, în general, cu faptele și cu zisele artiștilor, de aceea ceea-ce se immortalizează în ele să fie adevărat, căci se poate ca aceste anecdote «să rămâie», adică să trăiască... să fie povestite de alții, de cei cari le citeșc.

A nu relata, în mod adevărat, faptele în anecdote, se poate, căci : «rien de plus naturel á l'homme que d'altérer la vérité, s'il n'est obligé de la présenter appuyée de preuves». Inșă, anecdotele d-lui Bogdan trebuie să fie adevărate, căci autorul a fost și el actor, și a trăit la un loc cu cei de care scrie în anecdotele sale... Noi citindu-le sau auđindu-le povestite, n'avem de cât să le credem, până la proba contrarie, căci : «rien de plus naturel que de se montrer crédule quand il s'agit d'une histoire brève, amusante et surtout quand le narrateur ou l'écrivain a de l'esprit».

* * *

Să începem cu Milo, renumitul artist român, a cărui viață prezintă un șir neîntrerupt de anecdote. Odată Milo juca în Sala Bosel în București, cu actori foarte nesuficienți. Publicul începu să fluere. Milo, care era între culise aude și viră capul în scenă :

— Fluerați ! Fluerați domnilor ! începu a zice cu voce puternică bătrînul artist; puteți să fluerați până mâne, că banii eu vi i-am luat !

La așa avertisment, publicul răspunse printr'un hohot general și fluerațurile se schimbă în aplause.

În această anecdotă se vede că Milo avea un «spirit improvizator» în scenă. Tot-d'a-una când se ivea câte un incident neprevădut, știa «să-i pue. petecul».

Alta. Un actor T... se prezintă la Milo și-i ceru să-l angajeze ; Milo îl primi cu politețe, și între alte vorbe curtenitoare, ordonă intendentului său Manolache, să facă o cafea turcăscă pentru d. T... Când se discută suma lefeii însă, Milo strâmbă din nas, căci actorul îi cerea un preț respectabil.

— Serios, adăogă Directorul, nu lași mai jos nimic ?

— Nu pot, domnule Milo, căci...

— Manolache, ascultă ! nu mai fă cafea turcăscă ! strigă cu putere Milo, și trecu în altă cameră, lăsând pe T. înlemnit.

Milo, în anecdota acesta, ne apare așa cum era el cu ómenii cu care avea de încheiat ceva afaceri și mai cu sémă cu actorii, cu cari trebuia să închee angajamente. La început «prin modul simpatie, cu care îi adulmea, făcea pe artist să fie mai tot-d'a-una sigur de reușita întreprinderii lui», dar, pe urmă, știa Milo cum să ese din afacere, dacă nu-i convenea...

Debutul lui Milo e interesant. Milo se trage dintr'o familie aristocratică din Iași. Fu trimes la Paris să-și completeze instrucția, însă se reîntorse în țară și preferă scena... La 1845 intră în teatrul național. În séra când Milo avea să apară pentru prima óră, familia lui organizează un adevărat batalion de lachei, arnăuți, servitori, cari trebuiau să fluere pe debutant.

Representația începu, la sfârșit printre aplausele spectatorilor se auđi o sumedenie de șuerături arnăuțești. Acesta nu descurajă pe Milo, zise să ridice cortina și începu să vorbescă publicului, spu-

nându-î următoarele cuvinte, care s'au adevărit :

— Domnilor, lumea nu șueră de cât pe artiști, ce pot deveni într'o zi buni și admirați; pe cei răi îi răsplătește numai cu disprețul tăcerei. De ôre-ce dar eu sunt șuerat, asta e dovadă, că voi putea deveni în curând aplaudat de toți, și pentru asta îmi voi urma cu siguranță cariera ce am apucat».

* * *

Anecdotă despre Teodorini. Într'o sérá reprezenta piesa : «Cei șépte prinți ai Larei» și angajase pe mai mulți băeți din popor, cari să represinte pe câți-va din Lari. Le explică de vre-o câte-va ori că trebuie să răspundă, când vor fi întrebați cum se numesc : «Lara!»

Îi sui pe scenă.

Teodorini începu să-î întrebe :

— Cum te numești tu ?

— Lara!—răspunse întâiul.

— Dar tu ?

— Lara!—zise al doilea.

— Și tu ?

— Lara !

Teodorini, ca să întărească situația, își incrunta privirile și zise cu un ton detunător celui de al patrulea :

— Dar tu, spune cum te numești ?

— Eu răspunse băiatul speriat cu totul de acea mină a actorului, —pe mine mă chéamă «musiu Petrachi!»

Se înțelege efectul ce a produs acest nume în public. Din această anecdotă se vede că, după cum e obiceiul, a cele persoane, care nu sunt obișnuite cu tétrul, când sunt aduse pe scenă, provoc de multe ori accidente comice.

* * *

În timpul lui Pascaly se reprezenta în București piesa *Muschetariî*. Elevul Lugoșenu avea de zis, în actul din urmă, un rolșor de câte-va cuvinte.

Se ridică cortina. Pascaly aude cuvintele :

— Hola! ce-î cu barca, cine e ?

Strigate cam pe aria : Ola legați cu sirma, legați !

Pascaly se infurie și îndată ce Lugoșenu intră în culise, începu să strige la el :

— Bătu-l-ar Dumnezeu pe cel ce ți-a mai dat și ție rol !...

— Apoi cine să-mi dea rol, domnule Pascaly ? răspunse Lugoșenu—că D-ta singur mi l'ai dat !...

* * *

Citind anecdotele tétrale, vedem ce se pôte întâmpla pe scenă, vedem nedibăcia unui actor, ce pôte produce... Un actor juca un rol important și într'un loc trebuia să tragă clopoțelul, dar n'avea idee despre această manevră. Suflerul șopti : «O dómne! Dómne vină'mi în ajutor!» și adaugă și indicația din piesă : trage clopoțelul !

Actorul repetă.

— O Dómne! Dómne! vină-mi în ajutor și trage clopoțelul! Publicul se puse pe un rîs, care nu încetă multă vreme.

Alta. Se juca piesa, care se închee cu proverbul : Nu-î pentru cine se pregătește, ci pentru cine se nemește. La aceste cuvinte piesa trebuia să fie în culmea efectului, însă artista, care trebuia să le zică, emoționată închee :

— Și așa, nu-î pentru cine se nemește, ci pentru cine se pregătește...

Într'o altă piesă, un lacheu trebuia să anunțe : «Friptura e pe grătar și trăsura e la scară.

Dar el pronunță următoarea frasă :

— Friptura e la scară și trăsura pe grătar !...

În Porcarul și Măria sa, Alexandru cel bun avea de zis, netezindu-și barba : — Sărmană barbă lungă și albă !

Dar actorul, care juca rolul lui Alexandru zise, cu tonul cel mai mareș posibil :

— Sermană albă, lungă și barbă.

Intervertirea cuvintelor dintr'o frasă se întâmplă acelor actori, cari își joca rolul cu nesiguranță. Exemple, de acestea sunt foarte multe, de acea actorii trebuie să fie cu băgare de seamă, căci în urmă produc ilaritate în public și ca consecință vor ocupa un locșor în anecdote, pe care cred, că nu-l invidiază !...

* * *

Putem încheia cu cuvintele : «l'anecdote est toujours le récit d'un fait particulier, on plutôt, c'est ce fait lui même; mais elle suppose que le fait est peu connu, qu'il á quelque chose de curieux et qui'il peut servir à faire juger le vrai caractère d'un personnage illustre, d'une époque, d'une certaine classed'hommes». (P. Larousse-Dictionnaire).

Craiova.

Dem. D. Stoeneșcu.

CANTECE

I

Ningea... aprópe de-o căsuță veche,
Am auzit o doină din vióră,
Și-am stat, durut, în loc, că 'n doina-aceia
Era un bocet trist din cale-afară.

Privit pe gém: ardea o luminare,
Și-un biet scripcar ședea pe niște pae.
Trăgea cu-arcușul par'că să se rupă,
Și lacrimi îi curgeu pe strune, dróie...

II

Au stelele o poveste fermecată,
Ce le-a ursit, numai din dor, ca 'n
Să tremure... și eu m'am prins cu ele,
C'asa poveste cu ursit am și eu una.

Și am plecat acolo, într'o sară.
Cu-o vorbă bună m'astepta îndrăgítórea...
Și când mi-a mângâiat cu mîna ochii,
Stelele-au spus, dușos, că au pierdut
[prinsórea.

III

Dintr'un bosquet eșia o serenadă,
Care plutea, băsmuitor, pe stradă.
Și să plimba de colo până colo
Cu veselii în solo și 'n tremolo.

În bietul meu stomac o serenadă
Eșia 'n surdină și' mî sta 'n gînd grămadă.
Umbla 'n stomac de colo până colo,
Și-avea oftări în solo și-n tremolo.

Alex. St. Vernescu.

IN LUNCA

Blind se lasă umbra serei,
Raza stelei argintie
Mai frumósă se arată și mai vie
Iar zefirul primăverei
Par'c'a stins umbra durerei
Pe vecie.

Colea jos în lunca verde
Tremură un frémăt dulce;
Gîndítóre printre ramuri luna luce
Sufletu să mi-l desmerde,
Mângâierea în vrajă-l perde
Și-l tot duce.

Filomela 'n frunză cântă
'Nălțând note dulci, ușóre,
Către stelele tremurătoare;
Tac și apele ș'ascultă,
Luna trece 'ncet tăcută,
[Visătoare.

Florile adorm vrăjite
În marea razelor de lună,
Ce se légănă pe cer ca pe-o lagună,
Iar prin șópte obosite
Blind zefirul le trimite
Nópte bună.

Marin Popescu.

Hristos a înviat!...

A trebuit ca cel mai mare Om, cel mai sublim din câți i-a produs pământul să fie insultat, batjocorit, pălmuțit, scuipat, de cea din urmă plebe; a trebuit să simtă pe fruntea Lui nemuritoare spinii cununiei, să guste buretele muiat în oțet; a trebuit în sfârșit să se stingă restignit pe cruce, cum sfârșeau pe vremile acelea numai tâlharii ordinari, pentru ca să lase lumii moștenire de veci: adevărul, dreptatea, dragostea și frăția.

Ce comori neperitoare pentru întreaga creștinătate moștenite de la Mântuitorul ei!

Toți acei delatori ordinari, totuă aceea glotă de nemernici din întuneric a venit și în întuneric a perit, Hristos trăește, Hristos a înviat!

O voi delatorilor, o voi micilor la suflet, pizmătareși și perversi, care din nenorocire firea vă îngăduie ori unde și ori când a vă strecura pe cărările bătătorite de Isuși în miniatură, gândiți-vă la sorta ce vă așteaptă!

Lumina adevărului e puternică, e universală și nu o veți întuneca nici odată cu umbrele vóstre de schelete.

Putința mântuirii v'a dat-o însuși Isus. N'aveți de cât a-i urma preceptele și veți fi mântuiți, contrariu ghehena vă așteaptă.

Veniți cu toți în biserica Domnului să ascultăm evanghelia, cuvântul celui prea slăvit, veniți să-l aducem slavă și închinăciune, în numele moștenirii ce ne-a lăsat, veniți, căci astăzi este ziua aceea mare și sfântă când el a triumfat împotriva întunericului și răutății, a invidiei și calomniei, a răsbundării și morții.

Astăzi, el a proclamat domnia dreptății, a păcel și frăției.

Astăzi, razele sórelui au strălucit mai cu foc, smirna și tămădia în valuri de nori s'a înălțat la cer, ca dar în semn de slavă celui etern și nevăduț.

Astăzi, s'a simțit duhul lui printre ómeni, pe cari îl lăsase în părăsire pentru că relele se înmulțiseră printre dēnsii.

Astăzi, păsările au slăvit codri cu cântarea lor.

Astăzi, animalele domestice și sălbatică au simțit puterea lui bine-făcătoare, au pășunat liniștite și sburdând fericite s'au apropiat de albia riului, sau de marginea isvórelor să se adape.

Astăzi, lumea creștină e fericită și va rămâne cât timp va trăi în inima-i amintirea sfântă a Mântuitorului ei și nu-și va uita că în Ceruri și pretutindenți este Impărăția Domnului, iar ea, lumea, făptura lui.

Astăzi, e frumos și senin în inima noastră, căci Hristos a înviat!...

Aprilie, 1899.

PETRU VULCAN

CRONICA REVISTEI „OVIDIU“

MEMBRII DE ONOARE

M. S. Regina Elisabeta a României.

Inalt Prea Sântia Sa Iosif Gheorghian,
Mitropolitul primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Inalt prea Sântia Sa Ghenadie Petrescu,
fost primat al Ungro-Vlahiei.

Grigore Tocilescu, (Președinte de onoare).

Lt.-Colonel Langa (și fondator).

D-na *Zoe D. Sturdza* (și membră fondatoare).

D-na *Elena Dr. Tarnescu* (fondatoare).

Spiru Haret (profesor universitar, fost Ministrul Cultelor și instrucțiunii publice).

Vasile Urchiu (profesor universitar).

I. Caragiale (om de litere).

Ion Calinderu (membru al academiei Române).

D-na *L. Luca Ionescu.*

D-l *Luca Ionescu* (fost prefect al județului Constanța).

Căpitanul Scrob.

Lt. M. D. Ionescu (colaborator-fondator al revistei «Ovidiu»).

N. Rădulescu-Niger.

Mihăescu-Negrim.

Balș (inginer)

Ión Bănescu (profesor-avocat) Constanța.

Belcic (avocat) Constanța.

Mihail Strajan Dr. în filosofie, profesor la liceul Carol I.

Iulius Zanne (autorul operei premiate de Academia-Română «Proverbiul român»).

În numărul 15 al revistei noastre, s'a făcut cunoscut de către d-l Vulcan fost președinte al cercului literar «Ovidiu», că în urma demisiunii d-sale, s'ar fi retras din cerc și d-l Traian Fortun avocat, lucru ce nu este exact. Căci d-l Fortun este și astăzi printre membrii cercului, și chiar va colabora la revistă.

Facem apel d-lor care au primit revista noastră regulat până în prezent și n'au a-

chitat încă abonamentul să bine-voiască a'li trimite pe adresa «Cercul literar Ovidiu», având în vedere cheltuețile ce trebuie să facem cu apariția în mod regulat a revistei.

Tot odată toți d-nii abonați care n'au primit No. 13, 14 și 15 al revistei, sunt rugați a ne face cunoscut spre a li se trimite.

Rugăm pe toți d-nii ce au colaborat până în prezent la revista noastră, să bine-voiască a ne da și pe viitor prețiosul d-lor concurs, înaintându-ne articole ce doresc a publica.

Sa aduce la cunoștința d-lor abonați și cetitorilor revistei «Ovidiu» că pe viitor orice corespondență relativă la revistă, să se adreseze «Cercul literar Ovidiu».

Rugăm onor redacțiile Revistelor și Ziarelor cu care avem schimb să anunțe aparițiunea, numărul 16 al revistei «Ovidiu» cum și cauzele întâzierii.

Rugăm pe d-nii abonați să ne comunice dacă în intervalul de la 10 Aprilie a. e., până în prezent au trimis vre-o sumă în comptul abonamentului.

Domnișoara Lelia Feiraru, directoarea institutului român de domoșore din Constanța s'a logodit cu d-nul farmacist Major Gheorghe Bogdan.

Felicitările noastre urându-le viață lungă fericită și prosperă.

Domnișoara Virginia Niculescu, profesoară de limbele română, franceză și germană de la școala profesională din Constanța s'a logodit cu D-l V. Ștefănescu arhitect.

Felicitările noastre urându-le viață lungă fericită și prosperă.

Privind pe uriașii luptători ce se sting, acum doi ani Lahovary, care a iubit așa mult pe Românul de la Pind, acum pe marele fruntaș Catargi, regretăm și plângem mânia lor, cum ar plânge cine va sora le luminos și splendid ce s'ar stinge, scăpătând după axa orizontului vizibil, fără a mai lumina altă dată.

D. Nuși Tulli închee ast-fel:

Sit tibi terra levis, mare luptător, nemuritorule Catargi. Fie-ți țărâna ușoară, iar umbra ta măreță rămâne vecinic printre noi ca să ne inspire, ca să ne servescă drept pildă de abnegație în luptele ce ducem pentru propășirea nămolului românesc de pretutindenă.

Sit tibi terra levis!

Membrii de onoare

M. S. Regina Elisabeta a României.

Inalt Prea Sânfia Sa Iosif Gheorghian, Mitropolitul primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Inalt Prea Sânfia Sa Ghenadie, fost Primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Lt.-Colonel Langa (și fondator).

D-na *Zoe D. Sturdza* (și membră fondatoare).

D-na *Elena Dr. Turnescu* (fondatoare).

Grigorie Tocilescu (Președ. de onoare).

Spiru Haret (Ministrul Cultelor și instrucțiunii publice).

Dăma *L. Luca Ionescu*.

D-l *Luca Ionescu* (prefectul județului Constanța).

I. L. Caragiale (om de litere).

Ion Calinderu (Membru al Academiei române).

Vasile Urechiiă, (profesor universitar).

Lt. M. D. Ionescu (colaborator-fondator al revistei «Ovidiu»).

N. Rădulescu-Niger.

Căpitanul Carol Scrob.

Mihăescu-Nigrim.

Balș (inginer).

Ion Bănescu (profesor-Avocat) Constanța.

Belcic (avocat) Constanța.

Mihail Strajan Dr. în filosofie, profesor la liceul Carol I.

Iulius Zanne, (autorul operei premiate de Academia română: *Proverbiu românii*).

Teodor Zadic.

Cap. Ionescu.

Poșta Redacției

Palade, Peștera.—Le-am primit, mi-ai perdut câte-va fol.

Ion Georgescu, Moșia Domnești.—Taci ca peștele; de ce așa?

Domnișorei Adela, Brăila. Prea multă materie a fost pentru numărul de față. În noua revistă se va publica una. La 2 Maiu să ne așteptați.

P. S. Ghiuvenlia.—Poți trimite în str. Rahovei No. 6. Mii de mulțumiri.

C. Agache.—Ce, și tu erai să dai ortu?

Casius, Loco.—Frumos tablou; versificarea lasă de dorit, dacă ne va permite timpul le vom revedea.

Hiescu de la Dâlga, Severin.—Refaceți-o în proză și o vom publica.

C. G. Piscu-Dolj.—Am plătit plus 30 banii pentru plicul închis. Rugăm pe viitor rupeți colțurile plicului și menționați materie de imprimat. Poeziile d-văstre și ale amicului din Calafat le-am publicat în *Revista Poporului* No. 3—4. Redacția strada Speranța 48, București. Comandați și vi se va trimite.

Postu, Pazarlia.—Am primit carnetul d-v. și scrisoarea. În toate sentimente, versificare încă nemeștesugită. Cercetați bine revista «Ovidiu» și veți găsi multe modele frumoase, cari vă vor indica calea cea dreaptă.

Lucrați mai puțin ca să fiți sigur de reușită.

Nu vă încredeți lesne primelor și secundelor producțiuni. Până la templul artei sunt multe căi în zigzaguri și spinose, nici odată în linie dreaptă și nimeni cu ușurință nu poate pătrunde într'insul. Nu uitați ce v'a recomandat Gion.

Lume.

ABONAMENTELE LA REVISTA „OVIDIU“

Pe un an în țară	Lei 10.—	Pe 3 luni în străinătate	Lei 7.50
Pe un an în străinătate.	15.—	Pe 3 luni în țară	3.—
Pe 6 luni în țară	5.—	Pe 3 luni în străinătate	5.—
Un număr	Bani 50		
Un număr vechi	Leu 1.—		

Pentru veri-ce fel de anunț inserat în revista «Ovidiu» în spațiu de 10 linii, pe termen de o lună, se plătește 10 lei anticipativ. Pentru 3 luni 20 lei.

Rugăm pe onorașii noștri cetitori, cari s'au pătruns de apostolatul nostru, să bine-voiască a înainta abonamentul pe adresa d-lui P. Vulcan la redacția revistei «Ovidiu», fiind cunoscute sacrificiile morale și materiale ce facem pentru ridicarea nivelului de cultură în Dobrogea.

FARMACIA „MINERVA“
 fosta KEFALA
 A trept sub direcția domnului
KAUFMETZ
 Farmacist diplomat
 din Viena, proprietar de farmacie în Brăila.

Este din nou înzestrată cu tot felul de medicamente, specialități străine și indigene și tot felul de bandage și pansamente ultima perfecțiune. O recu-andăm tuturor cetitorilor noștri.

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA“
CONSTANȚA

Aducem la cunoștința numeroasei noastre clientele, că am adus un forțe mare și bogat asortiment de **Cărți de visite** pe cari le imprimăm cu cele mai frumoase caractere de litere cu **2 lei sută**.

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA“
CONSTANȚA
 Strada Mircea Cel Mare No. 23

Efectuează ori-ce lucrare atingătoare de arta tipografică, precum: **Brosuri, Ziare, Afise, Programe, Registre, Circulari, Bilete de nunta, de logodna și botez, Facturi, Etichete, Diplome, Cărți de visite și adrese etc.** cu caractere de litere din renumitele turnatorii Deberny & Co. Paris și Schelter & Giesecke din Leipsic (Germania).

Asemenea aducem la cunoștința Onor. Public că am înființat și un atelier de Legătorie de Cărți și ne obligăm a confecționa ori-ce lucrare atingătoare de această branșă.